

LBRIS

We know
books

ĂSTA-S EU
VICTOR REBENGIUC
90 de ani

volum îngrijit de
Simona Chițan și Mihaela Michailov

EDITURA VREMEA
BUCUREȘTI
2023

CUPRINS

Victor Rebengiuc, dincolo de vremuri	7
1. Stop-cadru cu mam' mare și tata-mare.....	9
Aurel Rebengiuc: <i>Modelul meu, fratele cel mare</i>	16
2. Aura Buzescu. Scurtcircuit.....	18
Aura Buzescu: <i>Mă gândesc cu drag la el</i>	29
Sorana Coroamă-Stanca: <i>Victor Rebengiuc nu poate fi înlocuit</i>	30
3. Vlad Mugur a scos ce era mai bun din noi	34
Vlad Mugur: <i>Respira în el insularul</i>	36
4. Doamna Bulandra era un manager desăvârșit	41
Lucia Sturdza Bulandra: <i>Viață din propria lui viață</i> ...	45
5. Liviu Ciulei – ochiul de care am avut nevoie.....	46
Liviu Ciulei: <i>Un actor al contrastelor</i>	56
6. Penciulescu te conduce cu gândul.....	63
Radu Penciulescu: <i>Cu ochii sufletului, îl văd ca atunci</i> ...	65
7. După ce te-ngroapă, Pintilie îți dă aripi.....	71
Lucian Pintilie: <i>Unghiile lui Rebengiuc</i>	76
Clody Bertola: <i>Cel mai mare actor în viață</i>	79
8. Detaliile lui Moiescu	82
Valeriu Moiescu: <i>Artistul gladiator</i>	82
9. În poiana lui Stere Gulea.....	87
Stere Gulea: <i>În fața lui Rebengiuc îmi scot pălăria</i>	90
10. Pița mi-a dat papucii lui Scatiu	95
Dan Pița: <i>De la „junele prim” la Tănase Scatiu</i>	96
11. Brutus, teroristul inocent al lui Andrei Șerban.....	99
Andrei Șerban: <i>Un omagiu (nesentimental)</i>	100
12. Purcărete te cutremură.....	104
Marina Constantinescu: <i>Rebengiuc nu s-a plâns niciodată</i>	107

13. De la <i>Dimineața</i> subversivă a Cătălinei Buzoianu la <i>Petru</i>	109
Cătălina Buzoianu: <i>Ultimul dinozaur al Teatrului Bulandra</i>	111
Gabriela Adameșteanu: <i>Profesorul Ștefan Mironescu</i>	112
Vlad Zografii: <i>Victor Rebengiuc locuiește în mine</i>	114
14. Păsările l-au inspirat pe Dabija	117
Alexandru Dabija: <i>Retorica lui Rebengiuc</i>	120
15. Kordonskiy, un meteorit căzut în România	126
Yuriy Kordonskiy: <i>Rebengiuc e natural ca un câine</i> ..	128
Marius Manole: <i>Cel care are putere pentru noi toți</i> ...	132
16. Theodora Herghelegiu m-a făcut șomer.....	135
Theodora Herghelegiu: <i>Școală la purtător</i>	136
Victor Scoradeț: <i>Rebe zburdă pe messenger</i>	138
17. Comis-voiajor alături de Felix Alexa	140
Felix Alexa: <i>O forță a naturii</i>	140
18. Dezamăgirea <i>Burghezului gentilom</i>	142
19. Un arhitect în familie	144
Mariana Mihuț: <i>A meritat să rămân cu el</i>	148
Tudor Rebengiuc: <i>Vitalitatea lui</i>	150
20. Cel mai iubit dintre rectori	157
Tania Popa: <i>Un gest care nu se uită</i>	160
Antoaneta Zaharia: <i>Cu teatrul nu mai e de joacă</i>	161
Lia Bugnar: <i>A răs Rebe</i>	163
Șerban Pavlu: <i>S-a mutat Casandra la Teatrul Bulandra</i>	165
Dorina Chiriac: <i>Eu am lucrat lângă</i>	168
Andreea Bibiri: <i>Mi-a marcat existența</i>	168
Árpád Székely: <i>Studentii roiau în jurul lui</i>	169
Magdalena Costea: <i>Un rector cu ușa deschisă</i>	170
21. În oglinda lor	172
Olga Tudorache: <i>Candoarea lui nealterată</i>	172
Irina Petrescu: <i>Rebengiuc nu este prietenul meu</i>	172
Valeria Seciu: <i>Barometrul talentului</i>	174
Coca Bloos: <i>Tăvălugul magic</i>	174

Maia Morgenstern: <i>Perfecționistul</i>	176
Oana Pellea: <i>Muntele de om plânge</i>	193
Ion Caramitru: <i>Un fanatic inteligent</i>	194
Marcel Iureș: <i>Rebengiuc e dincolo de cuvinte</i>	197
Horațiu Mălăele: <i>Coborârea este periculoasă</i>	197
Lamia Beligan: <i>Un actor pentru eternitate</i>	198
Victor Ioan Frunză: <i>O figură dăltuită</i>	199
Valentin Uritescu: <i>Nemilos cu cei buni</i>	200
Claudiu Stănescu: <i>El, vrăjitorul</i>	201
Dan Aștilean: <i>Corecțiile furibunde</i>	204
Florin Piersic jr.: <i>Visam să-i dau măcar o replică</i>	205
Ada Milea: <i>Sunteți Apostol Bologa?</i>	205
22. <i>Politica în realitatea (i)mediată</i>	206
23. <i>Nu am cultivat prietenia cu cronicarii</i>	215
George Banu: <i>Mai mult decât un actor...</i>	216
Andrei Pleșu: <i>Victor Rebengiuc</i>	220
H.-R. Patapievici: <i>Perfecțiunea</i>	222
Mircea Mihăieș: <i>Frumusețea inteligenței</i>	223
Dan C. Mihăilescu: <i>Actorul de pământ</i>	227
Miruna Runcan: <i>Unsprezece motive pentru care cred în modelul Rebengiuc</i>	230
Magdalena Boiangiu: <i>Omul din artist și invers</i>	233
Irina Coroiu: <i>Un actor seismograf</i>	235
Alice Georgescu: <i>Profesionistul</i>	237
Marina Constantinescu: <i>O esență rară</i>	239
Ion Parhon: <i>Campionul</i>	243
Matei Vișniec: <i>Umanitate-credibilitate-contradicție</i> ...	244
Emil Brumaru: <i>În legendă și-n căpșună</i>	245
Alex Leo Șerban: <i>Chipul lui Rebengiuc</i>	246
Mihai Fulger: <i>În plină metamorfoză</i>	249
Cristina Rusiecki: <i>Firescul și nenumăratele sale subdiviziuni</i>	251
Mihaela Michailov: <i>Mușchii lui Rebengiuc</i>	252
Mircea Morariu: <i>Consecvență</i>	254
Adrian Mihalache: <i>RBG</i>	256
Mircea Ghițulescu: <i>Marele Caliban</i>	259

Doina Papp: <i>Claritate și distincție</i>	260
Ileana Lucaciu: <i>Imprevizibilul creator</i>	262
Ion Cocora: <i>Lordul</i>	263
Irina Margareta Nistor: <i>Artă fără compromisuri</i>	266
24. <i>Ăsta-s eu: Victor Rebengiuc!</i>	268
25. <i>Turnee, festivaluri, premii</i>	306
26. <i>Teatru de televiziune</i>	313
27. <i>După 20 de ani. „Am 67 de ani de profesie, dar nu pot spune că știu cum se face”</i>	317
Alina Epîngeac: <i>Iubirea are glasul lui</i>	333
Ionuț Mareș: <i>Victor Rebengiuc sau profesionalismul de cursă lungă</i>	335
Sanda Vișan: <i>Rebengiuc – un stoic neîmblânzit</i>	340
Laurențiu Damian: <i>Domnul Victor Rebengiuc</i>	343
Simona Chițan: <i>În loc de epilog. „Hai să stăm puțin la umbră”</i>	347
 Addenda.....	 351
Teatrografie Victor Rebengiuc.....	353
Premii acordate pentru roluri în teatru (selectiv)..	380
Filmografie Victor Rebengiuc (selectiv).....	382
Filmografie TV	391
Premii acordate pentru roluri în filme.....	392
Roluri realizate de Victor Rebengiuc la TV și Radio (selectiv)	393
Teatru TV.....	393
Teatru radiofonic.....	398
Bibliografie selectivă.....	403

VICTOR REBENGIUC, DINCOLO DE VREMURI

O primă ediție a acestei cărți, semnată de Simona Chițan și Mihaela Michailov, a apărut sub titlul *De-a dreptul Victor Rebengiuc* la Editura Licenția Publishing, în 2004, cu un interviu fluviu, în care actorul povestește despre cele mai importante momente din viața sa profesională și personală. *Victor Rebengiuc, Omul și actorul*, a doua ediție a cărții, a fost publicată de Editura Humanitas, în 2008, când actorul, născut pe 10 februarie 1933, împlinea 75 de ani. La aproape 20 de ani de la prima editare, în 2023, an în care actorul a împlinit 90 de ani, apare cea de-a treia ediție a monografiei, publicată de Editura Vreamea, în Colecția Vreamea Vedetelor.

A treia ediție a volumului adună peste 80 de mărturii ale unor personalități care surprind frânturi emoționante din cariera și viața artistului. S-au păstrat texte în care mari regizori, Vlad Mugur, Radu Penciulescu, Liviu Ciulei, Lucian Pintilie, Valeriu Moisescu, Stere Gulea, Andrei Șerban, Cătălina Buzoianu, Alexandru Dabija și Yuriy Kordonskiy, vorbesc despre spectacolele pe care le-au realizat împreună cu actorul. Unele dintre cele mai importante nume din breaslă și din lumea culturală – lideri de opinie, actori, critici, prieteni, printre care Andrei Pleșu, H.-R. Patapievici, Mircea Mihăieș, Dan C. Mihăilescu, Alex Leo Șerban, George Banu, Olga Tudorache, Oana Pellea, Valeria Seciu, Irina Petrescu, Marcel Iureș, Coca Bloos,

Horățiu Mălăele – semnează portrete esențiale ale lui Victor Rebengiuc. De asemenea, paginile despre familia actorului, cu declarații semnate de soția Mariana Mișuț și fiul Tudor Rebengiuc, constituie unul dintre cele mai consistente capitole ale cărții.

Interviul cu Victor Rebengiuc a fost adus la zi în ultimul capitol al acestui volum, intitulat *Am 67 de ani de profesie, dar nu pot spune că știu cum se face*. În ediția de la Editura Vreamea, criticul de teatru Alina Epîngeac, regizorul Laurențiu Damian, jurnalista Sanda Vișan și criticul de film Ionuț Mareș au conturat ipostaze noi ale actorului, trecând în revistă rolurile realizate de acesta în teatru și film în ultimii 15 ani. Partea finală a cărții a fost completată, în ediția din 2023, cu cele mai recente spectacole și filme în care a jucat Victor Rebengiuc. Secțiunea de fotografii de arhivă din viața privată și cea profesională a artistului include imagini din spectacolele cele mai importante în care acesta a jucat în ultimii ani: *Regele moare*, la Teatrul Național București, și *Tatăl*, la Lucia Sturdza Bulandra.

Tânăra generație de actori are șansa să citească, în acest nou volum de la Editura Vreamea, pagini cu mărturii memorabile despre viața și cariera unui artist care a rămas neclintit în fața vremurilor, trecute peste el, în aproape șapte decenii de carieră.

1. STOP-CADRU CU MAM' MARE ȘI TATA-MARE

Cum arată arhiva vizuală a copilăriei dumneavoastră?
Care sunt primele imagini care vă vin în minte?

Am avut o copilărie obișnuită, fără nimic spectaculos. M-am născut și am crescut în mahalalele Bucureștiului. N-au existat lucruri care să anticipeze apariția unui astru nemaîntâlnit pe lume. (*Râde.*) Aveam o familie modestă, ne mutam în fiecare an de la o adresă la alta, în case simple. De-abia apucam să ne obișnuim într-o casă, că, după un an de zile, proprietarul spunea: „chiria vă costă mai mult”, și atunci, bunicul, care era șeful familiei, umbla să găsească altceva. Urcam frumos mobilele în camion, ne așezam deasupra și o luam din loc, de obicei în partea cealaltă a Bucureștiului. Ne-am mutat pe rând din Dristor în comuna Roșu, de acolo la Chirigiu, de la Chirigiu în Mihai Vodă. Acolo am stat ceva vreme, cât timp am fost student, și pe urmă am căpătat o casă la Perla, un apartament, mai exact. De acolo ne-am mutat aici, în apartamentul ăsta de lângă Cișmigiu, și gata! De aici nu mai vreau să mă mut.

Cât de apropiat ați fost de părinți?

Părinții s-au despărțit când noi, copiii, eram foarte mici. Eu aveam trei ani, iar fratele meu doi ani. Ne-au crescut bunicii din partea mamei și am fost ca și copiii lor. Ne-am înțeles foarte bine cu ei, deși, de multe ori,

am simțit lipsa unui tată. Aș fi vrut să fiu apărat, să știu că am și eu un tată, pentru că toți colegii mei vorbeau de tatăl lor. Dar eu îi purtam doar numele, atât. Al doilea prenume al meu este George, după Gheorghe, cum îl chema pe tata. Deci numele meu complet este Victor-George Rebengiuc. În cele trei-patru întâlniri pe care le-am avut cu tata, după ce a plecat de la noi, n-am putut să-mi fac o imagine prea clară despre el, să știu cine e, cum e. A murit la Stalingrad în 1942, iar eu și fratele meu am primit, până la vârsta de 18 ani, o pensie de orfani de război. Bani care ne-au ajutat foarte mult să ne descurcăm, pentru că mama și bunicul câștigau foarte puțin. Se pare că tata a fost „vino-vat” de talentul meu, pentru că bunică-mea spunea: „Măi, taică-tu avea haz, făcea tot timpul comicării și giumbușlucuri.”

M-a durut ruptura de tata și, într-un fel, am simțit întotdeauna că-mi lipsește ceva, deși legătura dintre noi nu a fost puternică. Un copil are nevoie să știe că părinții îi sunt aproape și că, oricât de greu i-ar fi, ei sunt lângă el.

V-ați înțeles bine cu mama dumneavoastră?

În afara faptului că era mama noastră, nu am fost prea apropiați. Nu ea ne-a crescut propriu-zis, pentru că era tot timpul ocupată cu serviciul. A fost funcționară, mai exact dactilografă. În preajma pensionării, ajunsese șefă de cabinet la Ministerul Transporturilor. Maică-mea nu avea nici un fel de talent, dar avea o voce frumoasă, cu o intonație nu tocmai justă. Avea o anumită eleganță care te cucerea. Noi stăteam cu bătrânii, cu mama-mare și cu tata-mare. Mama nu prea avea răbdare cu noi, era tânără și avea și ea viața ei. A fost o femeie foarte frumoasă, dar fără noroc, ce să-i faci!

LIBRIS | we know books

A încercat bunicul să suplinească absența tatălui?

Am avut o relație frumoasă cu bunicul și cu bunica mea. Ea a fost ca o mamă pentru mine, era tare iubitoare. Bunicu-meu mă iubea pe mine mai mult pentru că eram mai cuminte. Mă răsfăța și tot timpul spunea când făcea de mâncare: „Asta o las deoparte pentru băiatul ăla!” Eu eram băiatul ăla. Totuși, el nu era tata. Era numai bunicul, un bunic minunat. În casă eram destul de mulți: bunicii, frate-meu, mătușă-mea... Iarna ne încălzeam cu lemne, trebuia să le aducem din pivniță. Venea mam' mare dimineața, începea să ne strige și nu ne mai nimerea: „Hai Petrică, Aurică, Tudorică și tu, Victor, aoleu, fir-ați ai naibii că mulți mai sunteți, hai, mă, scoală și adă lemne!”

Parcă e o secvență din Creangă. Ați fost mai potolit decât fratele dumneavoastră?

Am fost un copil bun, cuminte și liniștit, spre deosebire de frate-meu, care era mai neastâmpărat și făcea mai multe năzbâții decât mine. Copilăria mea nu are nimic nemaipomenit. Un copil normal, crescut pe macadam, cu vacanțe petrecute pe stradă, jucându-se de-a soldații – evident, eu eram locotenent, iar fratele sublocotenent. Jucam fotbal cu mingi de cârpă. Am fost niște copii destul de retrași, n-am avut de-a face cu golănismele mahalalelor. Îmi vine acum în minte o curte mare, undeva la Chirigiu, unde erau mai multe familii și deci mai mulți copii. Acolo a fost primul meu contact comunitar mai extins, ca să zic așa. La școală nu m-au primit în clasa întâi pentru că aveam numai șase ani jumate și trebuia să iau o dispensă de la minister. Dar la vârsta aceea știam deja să citesc, să socotesc, învățasem toate astea cu mam' mare.

Erați deja inițiat, cum s-ar spune.

Am fost un mic geniu. (*Râde.*) Citeam ziarul în mod curent, nu mai stăteam să fac bețișoare, cârlige și bastonașe. Citeam cursiv, fără probleme. Când mâncam, mam' mare acoperea fața de masă cu ziare ca să nu o murdărim, iar eu le citeam în timp ce mâncam. „Nu mai citi, măi, băiatule, când mănânci!” Însă eu nu mă puteam opri și citeam în continuare. Atunci ea întorcea ziarele pe dos, dar învățasem să citesc și de-a-ndoaselea. Când m-am dus să mă înscriu, maică-mea l-a luat și pe frate-meu cu noi, care avea șase ani și jumătate. Eu sunt născut în februarie și el la fel, tot în februarie, un an mai târziu. După ce m-a înscris pe mine, cei de acolo s-au interesat de fratele meu: „Cu ăsta ce faci?” „Păi, ăsta e mai mic.” „Și ce faci cu el, nu vrei să-l înscrii?” „N-am dispensă.” „Lasă, doamnă, dispensa, dă-l încoace!” Și așa l-a înscris și pe el și am făcut școala împreună.

I-ați făcut vreodată teme fratelelui?

Odată, mi-aduc aminte că la ora de desen trebuia să desenăm o pisică. Am desenat pisica așa cum m-am priceput eu, și frate-meu, Aurel, tot o ținea că nu poate și nu poate s-o facă. Așa că i-a desenat-o mătușa mea, sora mamei, care stătea și ea cu noi la bunici pentru că nu se măritase. A doua zi, la școală, profesorul ne-a zis: „Vreau să văd desenele.” Când l-a văzut pe al lui Aurel, l-a întrebat: „Cine ți-a desenat aicea?” „Eu am desenat!”, a zis el. „Cum ai desenat, tu, mă? ăsta nu-i desen făcut de tine.” Apoi mă întrebă pe mine: „Ia spune, Victore, cine a desenat?” „Bibi”, am răspuns eu inocent. Eu nu puteam să mint, nici acuma nu știu să mint, din păcate. Atunci învățătorul i-a spus lui

frate-meu: „Păi vezi că n-ai desenat tu? Și pentru că m-ai mințit, o să stai la arest aici. La prânz nu te mai duci acasă.” Când am auzit asta, am început să plâng și am spus: „Nu pot să mă duc acasă fără el, stau și eu la arest.” Profesorul s-a uitat lung la mine, a zâmbit și ne-a iertat pe amândoi.

Clasa întâi a fost pentru mine un an pierdut, pentru că știam cam tot: citeam, scriam, socoteam. Ce-i drept, mam' mare făcuse cu mine școală bună. Țin minte că învățătorul îi aducea pe cei din clasa a patra, cu cartea lor de citire, și mi-o dădea mie. Eu, în fața lor, deschideam cartea și citeam fără să mă poticnesc. „Uite, boule, uite ăsta micu' cum citește și tu nu poți!” Ce mai, mă urau toți pentru că eu știam să citesc și ei nu.

Cum vă petreceați vacanțele de Crăciun?

Mergeam cu Steaua cu fratele meu și cu toți prietenii pe la cunoscuți. Cântam colinde și primeam mere, nuci și covrigi. Aveam nasurile înghețate, dar era frumos. Ne duceam și cu sorcova și mă bucuram de fiecare bănuț, da' nu prea se dădeau bănuți pe-atunci.

Acasă sărbătoream Crăciunul pe 25 decembrie. Ne așezam la masă, maică-mea punea două, trei pahare și de mâncare, iar tata-mare începea să ne povestească aventurile lui de război, întotdeauna aceleași. El fusese mare artilerist, sergent-major în războiul din 1916. O întâmplare pe care ne-o povestea era legată de venirea de la unitate, când l-au atacat lupii și s-a speriat cumplit, și alta de momentul în care a tras cu tunul, într-o bătălie, când erau în ofensivă, și i-a zburat în aer țeava de pe afet. S-a tras atâta cu tunul în nemți, că se încinsese țeava. Când mergeam cu frate-meu, Aurel, la Monumentul Eroului Necunoscut din parcul Carol și ne uitam la țeava de tun de acolo,

tata-mare susținea întotdeauna că-i cea de la tunul lui. Erau ca un ritual aceste întâmplări. De fiecare Crăciun îi ziceam lui tata-mare să ni le povestească. Eu cu Aurel râdeam pe înfundate și îi spuneam că ăia care-l urmăriseră nu erau tocmai lupi, ci câini. Se supăra fōc tata-mare și, mai în glumă, mai în serios, zicea că nu înțelegem nimic.

Când ați pus prima dată piciorul pe o scenă?

Am urcat prima dată pe scenă chiar la școala „Cuibul cu barză”, când am terminat clasa a IV-a. Aveam de spus o poezie de vreo opt strofe la o serbare. Am avut emoții îngrozitoare. Obsesia mea era să ajung la capăt. Nu știam dacă acolo, pe scenă, o să mai știu textul.

V-a trecut vreodată prin minte, în copilărie, că ați putea deveni actor? V-ați dorit asta?

Nu, absolut niciodată. N-am avut în copilărie asemenea vise pentru că, de fapt, nici nu aveam cum să mă gândesc la așa ceva. N-am fost la teatru decât de două ori înainte de a intra în Institut. Am văzut doar două spectacole, și asta nu pentru că m-a dus cineva din familie. Aveam un vecin care mergea la teatru și m-a luat cu el. Nu a existat în familia mea o educație teatrală, un cult pentru teatru. Ai mei nu mergeau la teatru, mă trag dintr-o familie de oameni foarte modești, care nu-și permiteau să cumpere bilete la spectacole, cu toate că bunicul meu cita din Caragiale. De unde știa el de Caragiale habar n-am, poate o fi văzut vreodată *O scrisoare pierdută*. „Curat murdar” era o expresie pe care o folosea frecvent și îl auzeam citând și multe alte replici din Caragiale.

Când s-a produs desprinderea de familie?

Am plecat la Liceul Militar din Predeal, eram orfan de război și aveam dreptul să intru acolo unde se duceau numai copii de ofițeri sau subofițeri. Am dat un examen dificil, riguros – erau multe cereri – și am trecut cu bine. Era una dintre cele mai bune școli teoretice din țară. Liceul ăsta a însemnat foarte mult pentru mine. La început am suferit enorm pentru că nu plecașem niciodată de acasă până atunci. Aveam 10–11 ani și, când am ajuns acolo, mi s-a părut că m-au trimis intenționat, că ai mei au vrut să scape de mine. De ce m-ar fi trimis printre străini, undeva departe, tocmai la Predeal, unde nu știam și nu aveam pe nimeni? I se întâmplă fiecărui copil să creadă că toată lumea e împotriva lui. Am intrat în militarie, eram organizați pe plutoane, pe grupe. Fiecare clasă alcătua un pluton, cursul inferior era compania întâi, cursul superior era compania a doua, iar cele două companii formau un batalion. Unul dintre elevii clasei a opta, atunci ultima clasă de liceu, era comandantul batalionului. Făceam cu el un fel de instrucție și aveam un program de internat care mi-a folosit mult pentru că m-a învățat cu punctualitatea, cu disciplina și cu ordinea.

Atmosfera din Liceul Militar v-a dezvoltat un anumit spirit de rigoare pe care l-ați cultivat și mai târziu?

Fără îndoială, deși nu prea mi-am dorit să merg acolo. În primul rând, trebuia să fiu intern, iar eu, care stătusem până la 11 ani legat de fustele bunicii, nu eram încântat de această idee. Nici cât am stat acolo nu am fost foarte bucuros, pentru că mă obligau să respect anumite reguli. Rezultatul a fost că am dobândit o disciplină și pot să mă descurc singur în orice

situație. Am căpătat niște rigori pe care am consimțit să le respect. Sunt foarte meticulos și atent la detalii și-mi place să fie mereu ordine în jurul meu. Spre exemplu, în bucătărie, când îmi termin treaba, nu las vase murdare aruncate ici-colo. Din liceu mi-a rămas și un fel de chemare către fairplay, către recunoașterea meritelor și, deopotrivă, a greșelilor. Datorez foarte mult acelei perioade, acestor trei ani cât am stat acolo. În '48, când urma să trec în clasa a patra, a venit prima reformă comunistă a învățământului, care a desființat liceul, socotind că este unul „monarhist”. Regele fusese elev al acestui colegiu. El îl înființase și primise numele lui. Când am intrat eu acolo, liceul se numea „Colegiul Militar Marele Voievod Mihai”. Toți profesorii erau oameni din vechea gardă, persoane cu educație monarhistă și burgheză.

Nu v-a tentat o carieră militară?

Acest liceu nu te obliga la carieră militară, era un liceu teoretic, condus și organizat de armată. Dacă voiai, puteai să mergi mai departe la școala de ofițeri. Eu nu am vrut asta. Unii dintre colegii mei au urmat școala militară și au ajuns ofițeri. Totuși, cei mai mulți s-au făcut arhitecți, medici, profesori, unii au devenit diplomați, ambasadori sau oameni importanți în Ministerul de Externe.

Aurel Rebengiuc

Modelul meu, fratele cel mare

Noi doi n-am avut o copilărie prea frumoasă, ci mai degrabă una tristă. Tata a murit pe front când eu aveam șase ani. Eu sunt mai mic decât Victor cu un an și zece zile, el e născut pe 10 februarie, iar eu pe 20 februarie.

LIBRIS | We know books

Când aveam 11 ani, casa de lângă Cișmigiu ne-a fost bombardată. Se întâmpla prin '44. Mi-aduc aminte că aveam întotdeauna valijoarele lângă pat ca să putem fugi mai repede. Am fost copii necăjiți, chiar a fost greu să ne tot mutăm dintr-o parte în alta și să nu simțim că vreun loc e pe deplin al nostru. A urmat foametea, altă nenorocire. N-a fost ușor nici mai târziu, pentru că n-am fost agreeți de comuniști.

Eu m-am făcut proiectant de drumuri și poduri, el a ajuns artistul familiei. Am fost un admirator înfocat de-al lui, aș fi vrut să-i semăn. Eu eram un pic mai slab la carte decât Victor, însă el mă ajuta foarte mult. A fost pentru mine tot timpul un model. Modest, bine-crescut, cu mult bun-simț. Nu i-am găsit niciodată vreun cusur tocmai pentru că îl iubesc așa de tare...